

N.V. MACHINEHANDEL C. & H. VERBEEK

Dat ik in dit boek een hoofdstuk wijd aan deze machinehandel komt, omdat mijn oma, Augusta Verbeek, een halfzus was van de oprichter. Daarnaast was na haar dood haar broer Tieleman de toeziend voogd over mijn vader, diens zus en andere broers. Er over te schrijven viel echter niet mee, omdat ik er zelf op internet bijna niets over kon vinden. Wel had ik op het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag een boekje van Nieuws uit de Hartenstraat 5 uit 1931 gevonden in het dossier van Meersmans. In dit hoofdstuk vindt u daaruit de middenpagina met foto's. Maar goed, daarmee vertel je nog niet de geschiedenis van dit bedrijf. Ik wist al wel wat kleine dingetjes van mijn vader en van mijn neef Hans, maar nog altijd veel te weinig. Het toeval wilde dat Ans op internet iemand vond, die bezig was een boekje te maken over het ontstaan van naaimachines en deze had een afspraak gemaakt op het naaimachinemuseum in Haarlem met een meneer die hoofd technische dienst was geweest bij de Machinehandel C. & H. Verbeek. Wij waren welkom bij dat gesprek. Zo gezegd zo gedaan natuurlijk. Deze heer bleek Chris de Droog uit Amsterdam, die maar liefst 48 jaar bij de machinehandel Verbeek had gewerkt. Hij kon er veel over vertellen en had er daarnaast in een boek over zijn levensgeschiedenis een groot hoofdstuk van 17 pagina's tekst over zijn werkzame leven aan gewijd. Een flink deel van onderstaand verhaal is dus van zijn hand. Later kreeg ik ook nog contact met Tonny Verbeek. Hij was de laatste Verbeek directeur van het bedrijf, die ook nog over een schrift beschikte waarin oprichter Caspar Verbeek zijn memoires had beschreven. Zo kon onderstaand relaas toch tot een redelijk compleet verhaal worden gemaakt.

Vermoedelijk in 1889 kwam Tieleman Verbeek, geboren 29-3-1859, vanuit Waalwijk naar Amsterdam. Hij was toen gehuwd met zijn tweede echtgenote Van Dijck.

Uit zijn eerste huwelijk met Maria van Bragt had hij een zoon Caspar Franciscus Johannes, geboren 27-12-1877 en twee dochters Mina en Rika.

In 1882 overleed Maria van Bragt en liet hem met drie kleine kinderen achter. Caspar kwam als 5-jarige bij zijn oom Frans terecht die onderwijzer was en tevens toeziend voogd. Zijn beide zusjes werden bij de nonnen in Helmond ondergebracht.

Tieleman Verbeek huwde later met Catharina van Dijck, die hem nog vele kinderen schonk. Caspar (ook wel CFJ genoemd) ging als 19-jarige varen als assistent machinist en heeft vele havens over de hele wereld aangedaan. Na een aantal jaren kwam hij terug aan wal en had diverse banen in de machinehandel bij verschillende technische bedrijven. Hij huwde op 07-08-1902 met Maria Elisabeth Agnes Copini.

Oprichting

De machinehandel C. & H. Verbeek werd op 1 september 1908 opgericht door Caspar Franciscus Johannes Verbeek (geboren 27-12-1877). De letters C en H stonden voor de voornamen van zijn opa (Caspar) en oma (Hendrika) die hij zeer lief had. Hij kreeg een klein beetje financiële steun van zijn oom Frans en zijn zwagers Thomas en Cor.

Het eerste begin was een kleine woning met een werkplaats aan de Bloemgracht 108 te Amsterdam, dat hij huurde voor een bedrag van f. 10,50 per week.

Zijn halfbroer Tieleman Franciscus Henricus Verbeek, geboren 12-06-1890, komt als 18-jarige zo van de ambachtschool in het bedrijf. Carel Dammers leerde ze te boekhouden, want dat was iets wat men niet had geleerd. Men repareerde in die tijd machines uit de kleding- en schoenenindustrie o.a. militaire schoenen. Waar anderen niet toe in staat bleken of geen zin in hadden, maakten of herstelden zij.

1-7-1915 Tieleman F.H. Verbeek met echtgenote C. Hanse

7-8-1902 Oprichter Caspar F.J. Verbeek met Liesbeth Copini

Ze kregen het zo druk, dat er dag en nacht moest worden doorgewerkt.

Men verhuisde naar Bloemgracht 169 en later naar Bloemgracht 193. Er kwam wat personeel bij en men maakte de eerste lintmes snijmachine voor de firma A. Cohen en Co. Tevens deed men een vinding op het gebied van het maken van spannaden voor de hiel van militaire schoenen. Men vroeg er patent op aan en het leverde veel werk op.

In 1912 startte men ook met de verkoop van naaimachines. Vermoedelijk waren zij de eerste Nederlanders die hierin handel gingen drijven. In mei 1914 ging men over naar Bloemgracht 45. In 1917 stond de firma op de 1^e jaarbeurs in Utrecht met snijmachines en meethaken. Kort daarna vestigde men zich aan de Hartenstraat 5, waar men meerdere soorten machines bouwde en alle merken naaimachines kon repareren. Ook liet de firma een vakblad verschijnen onder de naam “Nieuws uit de Hartenstraat 5”. Het bedrijf breidde verder uit met een pakhuis aan de Romijn

Armsteeg.

De vader van Caspar, Tieleman Verbeek, ook wel “opa met de baard” genoemd, was meer dan 25 jaar monteur bij de maatschappij Singer in Amsterdam. Zijn kennis bracht hij geregeld over aan zijn zonen. Hij kreeg er zelfs moeilijkheden door met zijn directeurs, die C.& H. Verbeek als concurrent gingen zien. Caspar nam daarop zijn vader zelf in dienst, die natuurlijk de nodige relaties meenam. Ook zijn technische kennis kwam zeer van pas.

De stoompersmachines deden daarop hun intrede. Hiervoor kwam de opleiding tot stoomwerktuigkundige uit het verleden van Caspar natuurlijk van pas. In 1922 maakte men een geweldige sprong voorwaarts door een order van de firma Gebr. Bervoets uit Rotterdam binnen te halen voor de levering van 20 verschillende persen t.w.v. f. 33.000,-

Jaren later richtte Caspar nog een fabriek op, dat zich ging toeleggen op het vervaardigen van technische artikelen ten behoeve van de textielindustrie. Deze fabriek had de naam N.V. Speciaal Machine Huis en behoorde ook tot een van de firma's van de Holding Verbeek. Caspar Verbeek bekleedde in de loop der jaren tal van belangrijke functies. Hij was van 1917 tot 1921 voorzitter van de R.K. Middenstandsvereniging te Amsterdam; was lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland; zat in de gemeenteraad van Hilversum en was er later wethouder van Sociale Zaken. Ook had hij te maken met de invoering van de Ouderdomswet in 1920. In de voorafgaande tien jaren heeft hij met zijn ijver voor een staatspensioen meer dan honderd lezingen door het hele land gehouden over het onrecht dat er voor ouderen was, die na hun werkzame leven genoodzaakt waren om te bedelen of anderszins in hun levensonderhoud te voorzien. Hieruit vloeide later de AOW voort.

De „HARTENSTRAAT 5” in beeld.

Hoofdkantoor

Hartensstraat 5
Amsterdam

Kantoor

Werkplaats

T.Verbeek Sr. Dir.

C.Verbeek Sr. Dir.

F.Verbeek
Techn. Reiziger

C.Verbeek Jr.
A'dam

A.Verbeek Techn. Reiz.

T.Verbeek Jr.
Chef R'dam

Filiaal Rotterdam
Boerensteiger 11

De Machinehandel C. & H. Verbeek was in 1935 dusdanig groot geworden, dat moest worden uitgezien naar een groter pand. Op 20 maart 1936 huurde men in eerste instantie van de N.V. Kuypers Bouwmaatschappij een zeer vervallen en vervuild pand aan de Kloveniersburgwal 77. Dit grote grachtenpand betrof huis Bambeek 'de Star' gebouwd in 1650. De architect was Philip Vingboons. Op 16 mei 1936 vond de opening plaats. Achter het pand was een pakhuis gebouwd met daarachter weer een koetshuis aan de Groenburgwal. Ook Kloveniersburgwal 79 en 81 werden nadien aangekocht en een erachter gelegen hoedenfabriek. De drie percelen en achterliggende panden aan de Groenburgwal behoorden later allemaal tot de machinehandel. Men verkocht er machines van het merk Reece en Strobel. Gelijk met de opening van het nieuwe pand werd het vakblad gewijzigd in "Verbeek vak-nieuws". Om belangenconflicten te voorkomen bleef het Speciaal Machine Huis op de Hartenstraat en kwam daar onder leiding van C.F.J. Verbeek, geboren 09-12-1908. Omstreeks diezelfde tijd vond de oprichting plaats van C. & H. Verbeek in Brussel.

1940 de monsterkamer

Er was inmiddels ook een filiaal in Rotterdam geopend aan de Boerensteiger 11. Aan het begin van de Tweede Wereldoorlog werd dit bij het grote bombardement op Rotterdam geheel vernield. Het gehele pand, met alles wat er in voorraad stond, ging verloren. Ook een zending, die nog niet eens ontscheept was, ging in de haven verloren. Een paar verwrongen machines werden tussen de puinhopen vandaan gehaald en jaren op de zolder van de Kloveniersburgwal bewaard. Onmiddellijk na die zware oorlogsdagen werden maatregelen genomen om de cliënten van het Rotterdamse filiaal weer zo snel mogelijk te gaan helpen. Men vond voorlopig een nieuw onderdak bij E. de Graaf, Korte Bajonetstraat 4-12 in de Maasstad.

Het bedrijf in de oorlogsjaren

In augustus 1944 begon Chris de Droog bij de machinehandel te werken als leerling naaimachinemonteur. Hij werd in dienst genomen door de heer T.F.H. Verbeek sr.

Dhr. De Meij maakte hem er wegwijs en stelde hem voor aan de andere monteurs waaronder Harry de Geest, die later een goede vriend werd. Veel werk was er op dat moment in de oorlog niet te doen. In

de werkplaats waren maar een stuk of vier monteurs en op het kantoor maar een paar dames die de administratie verzorgden. Af en toe kwam er iemand van de directie naar Amsterdam, want zij woonden allemaal in het Gooi en het vervoer per trein was niet altijd mogelijk. Dat er weinig te doen was, kwam, omdat de meeste confectieateliers waren ontmanteld en de machines naar Duitsland waren afgevoerd. De weinigen die nog wel in bedrijf waren, moesten militaire kleding en

uitrustingsstukken maken voor de Duitsers. De Machinehandel Verbeek werd door de Duitsers gedoogd, omdat zij de reparaties voor de gevorderde ateliers konden uitvoeren. Regelmatig kwam er een Duitse officier op bezoek om te helpen de noodzakelijke onderdelen te krijgen. Die officier was een door de bezetter z.g. Verwalter. Alle bedrijven waren immers oorlogsbuit, dus ook winst en kapitaal waren onder hun toezicht.

Veel monteurs uit het bedrijf moesten ook in Duitsland gaan werken, maar door bemiddeling van die Duitse officier konden er toch een paar naar de Mauser fabrieken in Oberndorf, die behalve wapens ook naaimachines fabriceerden. De overige monteurs waren allemaal te oud of zaten ondergedoken en hadden geen geldige Ausweis. Indien er zich een vreemde Duitser aan de balie van het bedrijf meldde, werd er een afgesproken signaal op een claxon gegeven, waarop men in de werkplaats een luik in de vloer opende waarin de monteurs stuk voor stuk verdwenen. De chef pakte daarop zijn pistool, laadde dat door en verdween als laatste onder het luik. Harry en Chris sloten dan als laatsten het luik en plaatsten er een onderstel van een machine bovenop, zodat het luik niet meer zichtbaar was. Men is gelukkig nimmer ontdekt. In de Hongerwinter, toen het ook nog eens verschrikkelijk koud was, werden er in de werkplaats noedkacheltjes van plaatstaal gemaakt, waarop je met een minimum aan brandstof toch wat eten kon koken. De Kloveniersburgwal lag midden in het spergebied en was voor Joden verboden. Echter door de grote razzia's en deportaties waren er praktisch geen Joodse mensen meer te bekennen.

Bovenvermeld verhaal is overgenomen uit het boek met daarin de levensgeschiedenis van Chris de Droog.

Het bedrijf na de oorlog

Direct na de oorlog was er weer volop werk voor de machinehandel. Hoewel er niets te koop was wilden de ateliers wel weer gaan draaien. Alle machines werden opgeknapt en in het kader van de wederopbouw kreeg men toestemming om onderstellen, vlieg- en aandrijfwielen te laten gieten. De nieuwe gietijzeren wielen werden dan pasklaar gemaakt, afgedraaid en geschilderd zodat ze verkoopbaar waren. Aan naaimachines werd nog even niet gewerkt. Wel ging men het land in om nog bruikbare machines bij klanten weer in bedrijf te stellen. Ondertussen had men in Amerika het zogenaamde Marshallhulpplan bedacht. Veel machines kwamen in dat kader vanuit Amerika naar hier, zodat de handel met Europa weer op gang kon komen. Als gerenommeerde naaimachinehandel kreeg het bedrijf van het Rijk de taak de ontvangen machines bij hun klanten te plaatsen. De winst was een klein percentage van de verkoopprijs en natuurlijk het werk om ze in bedrijf te stellen. Per schip werden er honderden machines in houten kisten hierheen gezonden met op elke kist een sticker met de vlag van Amerika en grote letters "Marshall hulp".

Chris de Droog kreeg toen eindelijk zijn opleiding voor naaimachinemoniteur. De directie had op de zolder van het bedrijf een klaslokaal gemaakt voor theorie en een kleine werkplaats ingericht. Als eerste leerde men zelf zijn eigen schroevendraaiers te maken. Als theorieles moest men driedimensionale tekeningen van het inwendige van de naaimachine natekenen en kreeg men uitgelegd wat de werking van elk onderdeel precies was.

Men kreeg twee dagen in de week les en de andere dagen maakte men alle onderdelen precies na en werden er bestaande machines gerepareerd. De Reece knoopsgatenmachines werden destijds uitsluitend verhuurd. Op de machines was een teller gebouwd, die het aantal stikbewegingen telde. Vanuit Verbeek werd naar de bedrijven gebeld en die moesten dan de klokstanden doorgeven en daar volgde de factuur over. Na een miljoen stikbewegingen werden de machines door Verbeek opgehaald en zodra er een kleine voorraad teruggehaalde machines was, kwam meneer Reece uit Amerika en werden onder zijn toezicht de teruggehaalde machines letterlijk gesloopt. Dat gebeurde op een dusdanige wijze met een hamer waardoor herstel niet meer mogelijk was. Pas later werden ze zonder klok verkocht en kon men ze kopen. Na de oorlog was er natuurlijk veel vraag naar naaimachines, maar er was een tekort aan grondstoffen om ze te bouwen. Het Duitse merk Adler kon nog wel machines leveren. Omdat het voor veel mensen nogal gevoelig lag om een Duitse machine te kopen, werden bij Verbeek de machines van Adler helemaal opnieuw in een andere kleur gespoten en van het merk (Verbeek Machines) VM Special voorzien. Deze 'nieuwe' Nederlandse machines werden wel verkocht.

de reparatieafdeling

Dit merkteken was van een lintmes snijmachine van het type F

In aanvang moesten de monteurs alle werkzaamheden verrichten die nodig waren om een complete machine met tafel en motor verkoopklaar te maken. Omdat men echter de verkoop niet kon bijhouden, werd al gauw besloten dat er afzonderlijke afdelingen moesten komen. Zo kwam er een montageafdeling voor de tafelbouw, een elektrotechnische dienst voor alle elektrische werkzaamheden

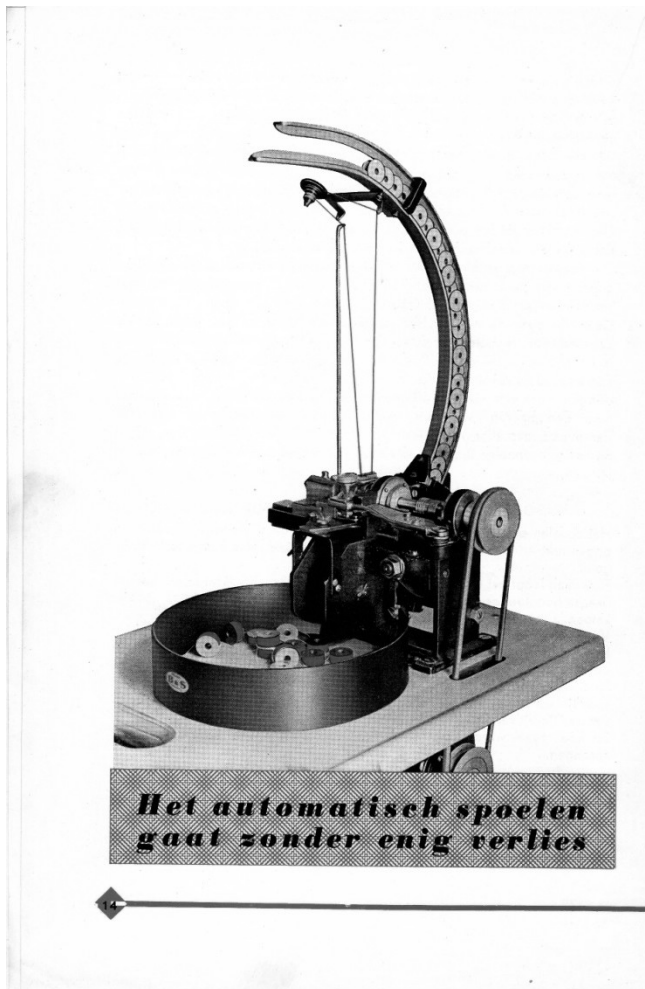
Kloveniersburgwal 77 en rechts 79. Het bedrijfsbusje rechts is van C & H Verbeek

en een instrumentmakerij waar onderdelen en speciale apparatuur werden vervaardigd. De timmerafdeling werd uitgebreid en van moderne machines voorzien. Er kwam een eigen expeditie en de naaitechnische dienst bleef natuurlijk bestaan om de eindproducten verkoopbaar te maken en bij de klanten in bedrijf te stellen. Het werd dus een snelgroeiend bedrijf met steeds meer werknemers. De merken Union Special en later ook Pfaff kwamen erbij. Veelal allemaal industriemachines voor de confectie-industrie. Ook machinetafels werden in eigen beheer gemaakt en ook hun eigen merk lintmessen en sectionaaltafels. Deze tafels waren bedoeld voor wel 20 naaimachines die door één motor werden aangedreven. De firma gaf ook elke paar maanden een vakblad uit met als titel Verbeek Vaknieuws met daarin nuttige tips, reclame en bedrijfsinformatie.

Chris de Droog werd door zijn werkervaring al gauw een zelfstandig monteur en regelmatig naar een ander rayon gestuurd als de verkoper/monteur daar ziek was of het gewoon te druk had. Hij reisde het hele land door, van Groningen naar Sittard en van Enschede, Arnhem, Utrecht naar Rotterdam. De machinehandel ging zich ook toeleggen op het maken van naaimachines om zakken dicht te

Door de machinehandel werden circa tien topmerken van over de gehele wereld verkocht en al deze fabrikanten leverden wel tientallen verschillende soorten machines, ieder voor zijn eigen doel gemaakt. Voor de dames en heren boven- en onderkleding tricotage, ondergoed, pyjama's, kousen en later ook voor de schoenenindustrie. Ook de meubelindustrie nam een grote vlucht, gevolgd door zonwering, parasol automaten en andere branches. En voor al die takken van industrie moesten er machines worden geleverd. In eerste instantie was een naaimachine zuiver een technisch apparaat met assen, excenters, hevels en tandwielen. Deze onderdelen kon je allemaal volgen en als er iets kapot ging, waren die gauw na te maken en te vervangen waarna de machine weer werkte. De ontwikkeling stond echter niet stil. Draaide een machine in het begin met een snelheid van 800 toeren per minuut, later werd dit opgevoerd naar 8000 toeren per minuut. Daarna werden de aandrijvingen elektrisch, elektronisch, pneumatisch en hydraulisch bediend. Er volgden machines die waren uitgerust met een automatische draadafsnijder, waarbij motoren die de naald in zijn diepste punt lieten stoppen zodat de naaister het kledingstuk gemakkelijk kon draaien en de draad werd afgesneden met de naald in zijn

hoogste stand, waardoor de stof er meteen onderuit gehaald kon worden. Het was een geweldige kostenbesparing.

Men maakte ook wel zelf machines. Zo maakte de firma in 1951 een machine na van Dearborn om spoelklosjes van draad te voorzien. Deze spoelmachine, bezit bij gebruik van garen van gemiddelde dikte, een productiecapaciteit van 1000 spoelklosjes per 8-urige werkdag. De snelheid van de machine bedroeg 2800 omwentelingen per minuut en de capaciteit van de motor was 1/6 pk. Een eenvoudig rekensommetje toonde aan, dat afschrijving van de machine in één jaar voor een zaal van 40 meisjes op 1½ cent per naaister per dag kwam. De efficiency van deze nieuwe werkwijze was een belangrijke stap. Verbeek construeerde zelf geen naaimachines, maar ontwikkelde wel bijvoorbeeld de aanvankelijke gietijzeren onderstellen in U-vormige 3° plaatstalen modellen, model V1, daarna model V2 tot V5. Ook de machinebladen in alle gewenste vormen en afmetingen.

Als handelsfirma verkocht men ook veel naaimachines aan het Ministerie van Justitie. Dit kwam omdat veel strafgevangenen voor de delinquenten als werkproject een afdeling hadden waar confectie gefabriceerd

werd. Zo ook de strafgevangenis in Breda waar de drie beruchte Duitse oorlogsmisdadigers voor levenslang zaten opgesloten.

Chris de Droog schrijft over zijn directeur T.F.H. Verbeek sr, dat hij dit tot 1953 blijft. Hij was een ouderwetse directeur, gekleed in een driedeling donkerblauw kostuum met een gouden bril op zijn neus, een vrome katholiek die een pijp rookte. Behalve in de vastentijd dan rookte hij niet. Een door en door oprechte man, die het beste voor had met de firma en het personeel, een uiterst bekwame vakman, die zowel technisch als in theorie zijn vak verstond. Hij zorgde voor een goede onderlinge samenwerking tussen al het personeel en organiseerde jaarlijks een personeelsuitstapje. Men ging dan bijvoorbeeld met bussen naar de vennen in Brabant met een etentje en een gezellige dag. In 1953 ging hij met pensioen. Hij werd toen opgevolgd door zijn neef Tieleman Alexander Verbeek (geboren 04-11-1905). Een meer academische man. Deze was aanvankelijk nog vrijgezel en trouwde in de tijd dat

hij directeur was. Hoewel ook hij zijn vak verstond, ging zijn prioriteit meer uit naar de verkoop en had hij veelvuldig contact met de directeurs van grote confectiefabrieken van wie hij grote orders binnen wist te halen. Hij was directeur tot 1966 en ging op zestigjarige leeftijd met pensioen.

Onderste rij 2^e van rechts is Wim de Jong

Zijn opvolger werd de zoon van de oud directeur T.J. Verbeek genaamd Tieleman Joannes Verbeek (geboren 24-06-1920), die binnen het bedrijf "Tielson" werd genoemd. Hij was een zeer aimabele man. Hij bezocht alle fabrieken in Duitsland en de Verenigde Staten, leerde het fabriceren van confectie en het verkopen van de benodigde machines.

Onder zijn deskundige leiding werd de zaak

een bloeiende, moderne en toonaangevende firma op naaimachinegebied. De gebouwen werden geheel gerenoveerd, de afdelingen uitgebreid en gemoderniseerd. Werkomstandigheden werden aanmerkelijk verbeterd en er kwam aanzienlijk meer personeel zowel in de binnen- als in de buitendienst. Onder zijn leiding groeide en bloeide de zaak. Het personeel was erg in zijn nopjes met deze directeur die er tevens voor zorgde, dat alle werknemers een aanvullend pensioen konden gaan opbouwen.

De firma Verbeek had voor de Benelux de import en vertegenwoordiging van alle Pfaff industrienaaimachines, uitgezonderd de schoenen- industriemachines en de huishoudnaaimachines. Deze werden uitgevoerd en verkocht door een in deze branche reeds lang bestaande firma, die bekend stond als de firma Pfaff Benelux te 's-Hertogenbosch. Deze firma kwam in de zeventiger jaren in ernstige betaalmoeilijkheden en wel zo erg, dat de Pfaff fabrieken in Duitsland de firma Verbeek benaderden met het verzoek, of men dit bedrijf met al zijn schulden en personeel wilde overnemen. Men kreeg daarmee het recht voor de verkoop van naaimachines voor de schoenenindustrie en de huishoud naaimachines en daarbij alle Pfaff winkels en vestigingen over de hele Benelux. De directie besloot op het voorstel in te gaan en kwam een betalingsregeling overeen, waardoor Pfaff Nederland geheel in handen kwam van de Holding Maatschappij Verbeek. Deze overname had wel tot consequentie dat de vestiging in 's-Hertogenbosch geheel werd gesloten.

De administratie van voor de oorlog. Men maakte toen al gebruik van een dictafoon; door de correspondent op een wasrol ingesproken brief, die middels een koptelefoon door de typiste kon worden afgeluisterd.

Zittend is de hr. Hoeba (procuratiehouder), achter de telefoon is mw. Gussenhoven (loonadministratie), 2^e van rechts is mw. De Kuiper (hoofd onderdelenmagazijn)

De panden werden verkocht evenals de inboedel. Al het bruikbare en inzetbare personeel werd door Verbeek overgenomen. Zij bleven wel in dienst van Pfaff Nederland, werden door hen uitbetaald en hielden hun eigen CAO. Een deel van het personeel kwam over naar Amsterdam. De directeur/eigenaar van Pfaff Benelux, de heer C. Maiburg, heeft zich na de overname van zijn bedrijf met volle inzet weer bezig gehouden met de verkoop van de Pfaff huishoudmachines in de

Benelux. De directie van de Machinehandel had als houder van de aandelen het financieel toezicht. Het afzetgebied werd hiermee voor Verbeek aanzienlijk uitgebreid. Vooral de huishoudverkoop werd een kroonjuweel, mede door strakkere verkoopprijzen en het betrekkelijk weinig nodige technisch onderhoud, dat door de winkels zelf werd uitgevoerd. Op het hoogtepunt in 1980 werkten er meer dan 150 mensen.

Overgang van C. & H. Verbeek naar Pfaff Machines

De meeste gerenommeerde handelsfirma's in Amsterdam, van voor en na de Tweede Wereldoorlog, waren gesitueerd binnen de grachtengordel en zaten in statige middeleeuwse panden. Zo ook de Machinehandel C. & H. Verbeek. Door het intensieve verkeer en het moeilijke parkeren in de binnenstad was de bereikbaarheid voor de klanten en de aan- en afvoer van de goederen haast niet meer te handhaven. Het kantoor en de werkplaatsen in het centrum van Brussel zaten met diezelfde moeilijkheid. Noodgedwongen werd daarom uitgekeken naar een andere vestigingsplaats. Uiteindelijk werd in 1978 na lang wikken en wegen besloten om beide productievestigingen samen onder te brengen in een nieuw te bouwen pand op het industrieterrein in het Belgische Mechelen. Voor het personeel had dit veel consequenties. Wie mee wilde moest verhuizen en om niet helemaal de band met Nederland te verliezen, werd besloten om voor de vier Nederlanders huisvesting te zoeken in Roosendaal. Men reed toen vanaf daar dagelijks gezamenlijk per auto naar Mechelen. De verhuizing werd nog een grote klus, immers alle productieafdelingen met hun zware machines moesten naar de nieuwe vestiging in Mechelen worden overgebracht. Ook de hele machinevoorraad en het onderdelenmagazijn met al zijn duizenden onderdelen in zware kasten moesten worden vervoerd. Nadat het nieuwe pand in Mechelen was betrokken, had de directie gewild om de eigen firmanaam van C. & H. Verbeek te laten vervallen en zich voortaan – volgens hen om meer naamsbekendheid aan de naaimachines te geven – Pfaff Machines te noemen. Er moest echter tot 1988 worden gewacht alvorens Pfaff Duitsland daarvoor hun toestemming gaf.

Later werden van de Nederlandse werknemers langzamerhand de opgebouwde privileges ingekrompen of afgeschaft onder het mom, dat men nu in België zat met hun eigen wetten. Ondanks dat het personeel wees op bestaande afspraken hield de directie voet bij stuk. Volgens velen konden de Verbeken daarna geen goed meer doen. Het

Mechelen in België

pand in Mechelen voert heden ten dage de naam Decorsun NV.

In 1978 was er dan ook nog de onroerend goed crisis. De panden op dat moment verkopen had met grote verliezen gepaard gegaan, dus werd er op betere tijden gewacht. Het pand op de Kloveniersburgwal werd nog gebruikt als hoofdvestiging in Nederland met verkoopdiensten. Chris de Droog kreeg daar het beheer van. Later kreeg hij de algehele leiding over de monteurs in Nederland met de verantwoording voor alle nieuwe afleveringen en reparaties in het hele land.

Op den duur was de verlatenheid van het pand op de Groenburgwal – waar voorheen een hoedenfabriek had gezeten en eveneens eigendom was van Verbeek – door krakerorganisaties niet onopgemerkt gebleven, waarna zij het kraakten. Men kwam daarop met eisen om het grote pand te verhuren of er een andere meer sociale bestemming aan te geven. De directie wilde echter onder druk geen enkele toezegging doen. Het duurde dan ook niet lang, of alle ruiten aan de voor- en achterzijde van het hoofdgebouw werden ingegooid en de hoedenfabriek werd gekraakt. Personeel moest vanuit België naar Amsterdam komen om met grote houten schotten de ramen dicht te timmeren. Gevolg was, dat het daar nog werkend personeel de gehele dag bij kunstlicht moesten werken.

De firma moest dure procedures aangaan om te trachten de krakers weer uit het pand te laten zetten. Dit laatste gebeurde uiteindelijk wel, maar ging gepaard met veel geweld zowel van de zijde van de krakers als van de politie. Het desolate pand bleek totaal uitgewoond en stond er waardeloos bij. Het was alleen maar een kostenpost en bracht niets op. Na een poos besloot de directie het pand te verkopen en ergens anders een nieuw pand neer te zetten. Het pand op de Groenburgwal werd verkocht en door de nieuwe eigenaren opgeknapt en als appartementen weer verkocht. Het hoofdgebouw en de belendende panden aan de Kloveniersburgwal werden tenslotte – tot opluchting van de directie – verkocht aan de bekende familie van Vlissingen, die al meerdere panden in de buurt had opgekocht en deze tot groot genoegen van het gemeentebestuur, geheel in de oorspronkelijke staat restaureerde en verbouwde tot privéappartementen. Deze zijn tegenwoordig te huur voor een bedrag van € 1750,- per maand. Nummer 77 t/m 81 valt sinds jaar en dag onder Monumentenzorg en is een rijksmonument.

Nu de verkoop geregeld was, ging de directie op zoek naar een nieuwe plaats in Nederland en vond dat uiteindelijk in Geldermalsen, waar men op het industrieterrein een nieuw pand bouwde. Alle nog te gebruiken machines en gereedschappen werden medio 1989 naar Geldermalsen overgebracht. Ook Chris de Droog kreeg deze verhuisklus te klaren en alle verkochte panden leeg op te leveren. Een groot gedeelte van het archief (meerdere vrachtauto's vol) werd daarbij vernietigd.

Geldermalsen

In Geldermalsen zat men nu in een modern en overzichtelijk pand. Er kwamen weer klanten op bezoek en er zat leven in de brouwerij. Inmiddels was er toch wel verandering gekomen in het bestaan van de confectie- en schoenenindustrie. De oorzaak was gelegen in het feit, dat de toenmalige regering een besluit had genomen om jeugdlonen vast te stellen. In de ateliers op deze fabrieken werd door veel jeugdigen gewerkt. Het effect van deze maatregel was, dat men ten opzichte van het buitenland niet meer tegen concurrerende prijzen kon fabriceren. Aanvankelijk verplaatsten veel grote bedrijven hun productie naar België, waar men niet het systeem van jeugdlonen kende. Maar toen dit ook daar langzamerhand ingevoerd werd, verplaatste men ook deze tak van industrie naar zogenaamde lagelonenlanden. Een van die landen was bijvoorbeeld Portugal. Een van de klanten begon daar een fabriek voor herenkostuums met duizend personeelsleden.

De moderne machines werden door de machinehandel geleverd en vanuit Nederland werd onder andere Chris de Droog gestuurd om de monteurs daar de fijne kneepjes van het vak bij te brengen. In die tijd veranderde de industrie steeds meer en gaan de verkopen steeds verder omlaag. In 1981 ging directeur "Tielson" Verbeek op zestigjarige leeftijd met pensioen.

1987 Anton Verbeek (L) en zijn broer Caspar Verbeek (r)

Hij werd opgevolgd door zijn neef Caspar Franciscus Joannes Verbeek (Caspar), geboren 08-03-1935, die dan al jaren mede in de directie van het bedrijf zit. Een jaar later kwam zijn broer Antonius Joseph Maria Verbeek (Tonny), geboren 19-05-1938, hem helpen. Beiden haalden hun masterdiploma in de Verenigde Staten voor bedrijfsorganisatie gericht op de confectie-industrie. Zij liepen daar meerdere stages in confectiefabrieken, waar men tevens adviezen gaf om producties te verbeteren om sneller te kunnen werken. Ook de technische kennis van machines maakte men zich eigen. Samen deden ze hun uiterste best om het bedrijf zo goed mogelijk te leiden.

Veel confectiebedrijven moesten echter noodgedwongen sluiten en een eens zo bloeiend bedrijf verliep tot een kwijnend geheel en leek ten dode te zijn opgeschreven.

In 1989 neemt de heer Maas, samen met de beide directeuren Verbeek, het bedrijf over. De heer Maas was al de accountant van het bedrijf. Samen besluit men alle familieleden van Verbeek uit te kopen.

Begin jaren '90, na het uiteenvallen van de Sovjet Unie en de DDR vond er een uitbreiding en omschakeling plaats naar eigen fabricage van gemechaniseerde werkstations voor de naaigaren verwerkende industrie. Men ging zich toeleggen op fabricage van zonwering, melkmachinefilters, huishoudtextiel, gordijnateliers etc. Een grote nieuwe markt dus.

Caspar verlaat in 1995 het bedrijf en in 1998 – 90 jaar na de oprichting – gaat Tonny als laatste directeur Verbeek met pensioen.

In het jaar 2000 ging ook de vestiging in Geldermalsen dicht en gaat men kantoor houden in Tiel (hoe klein kan de wereld zijn, want daar woon ik immers zelf!) in een fraai pand aan de Gasthuisstraat 96. Het bedrijf voert nu de naam Machiver BV, een dochter van de Holding Maatschappij Verbeek. (**Machi** van machinefabriek en **ver** van Verbeek)

Gasthuisstraat 96 Tiel

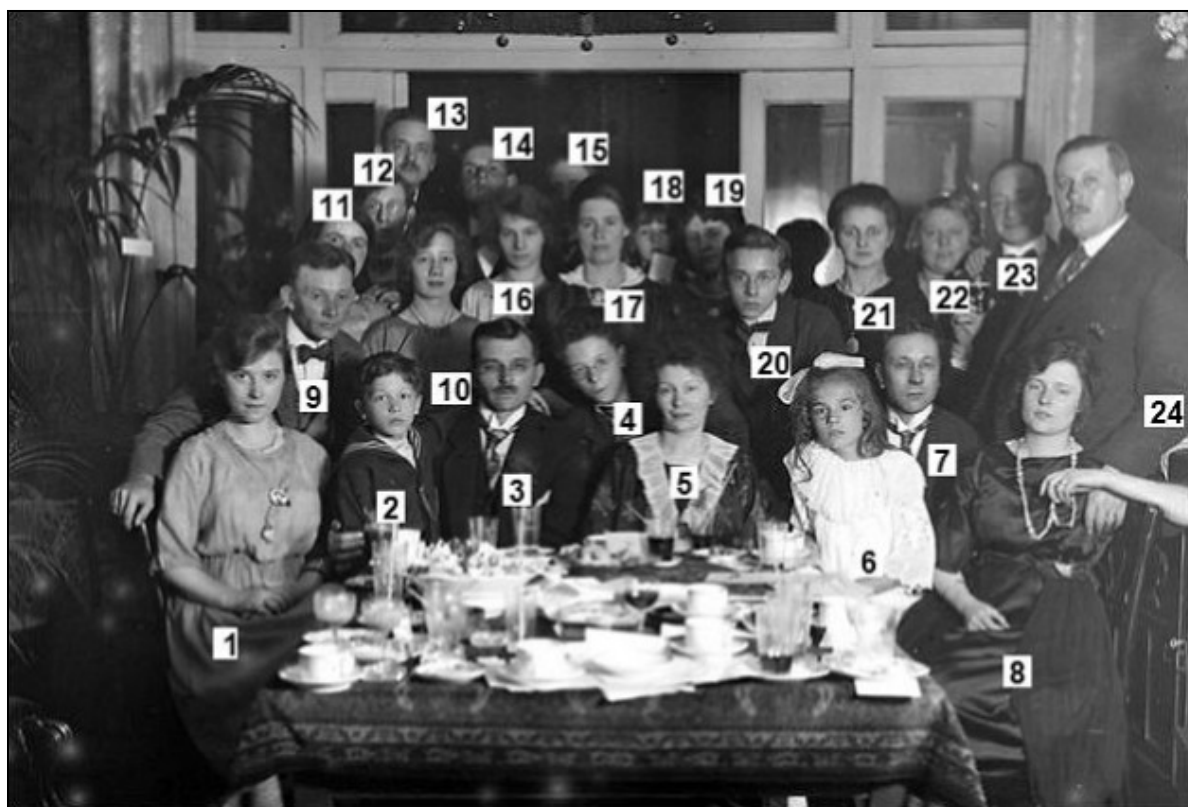
Er valt nog iets leuks te vertellen over de Machinehandel C. & H. Verbeek. Ooit hingen er in de gang van de Kloveniersburgwal 77 twee prachtige kroonluchters. Nu zijn die gelukkig bewaard gebleven. Volgens Chris de Droog was het een heel karwei om die kristallen lampen van het plafond te halen en in dozen te krijgen. Hierbij braken de nodige ijzeren haakjes af en zat men met een berg losse kralen. De reparatie is uiteindelijk toch gelukt en de beide kroonluchters hangen nu in hotel De Ville in de stad Groningen, dat een tijd eigendom is geweest van een van de nazaten van Verbeek, t.w. Frank Verbeek.

1909 H. Communie Augusta Verbeek

Met de beide foto's op deze bladzijde is gelijk de familierelatie aangetoond tussen de familie Verbeek en de familie Buijs. De foto boven toont mijn oma Augusta Verbeek als kind en op de foto hieronder staat zij met haar aanstaande echtgenoot Petrus Johannes (Piet) Buijs.

1916

1: Hendrika Verbeek, 2: A.C. Verbeek (Arnold), 3: C.F.J. Verbeek, 4: C.F.J. Verbeek jr (Cas), 5: Liesbeth Verbeek-Copini, 6: Lies Verbeek, 7: Piet Buijs, 8: Cato Meersmans-Verbeek, 9: Alexander Copini, 10: Annie Verbeek-Pijnenburg, 11:, 12: A.C. Verbeek (Antonius), 13:, 14:, 15:, 16: Rie Korner-Verbeek, 17:, 18: Nel Meersmans, 19: Dora Verbeek, 20: T.A. Verbeek (Tieleman), 21: Augusta Verbeek, 22:, 23:, 24: Peter Meersmans

1890 6 Juni 1915

den Weledelen Heer

T. VERBEEK

te

AMSTERDAM

Stoffelijk blijk van oprechte waardering
Uwer werkzaamheden als monteur in dienst der

SINGER-MAATSCHAPPIJ

gedurende **25 JAREN**

De depôthouders van Onderstaande filialen

ARNHEM

HILVERSUM

ROERMOND

DEVENTER

HOORN

TIEL

ENSCHEDÉ

LEIDEN

TILBURG

HAARLEM

MAASTRICHT

ZAANDAM

LEEUWARDEN